

การแสดงในโรงละครคาบaretต์ของเมืองพัทยา Cabaret Show at Cabaret Theatre in Pattaya City

วิชัย สวัสดิ์จิ้น¹

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งเน้นศึกษาการแสดงในโรงละครคาบaretต์ของเมืองพัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ศึกษาความเป็นมาของโรงละครคาบaretต์ในเมืองพัทยา 2) ศึกษาลักษณะเด่นของการแสดงในโรงละครคาบaretต์ ของเมืองพัทยา ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ โดยเน้นศึกษาจากสถานประกอบการโรงละครคาบaretต์ในเมืองพัทยา 3 แห่ง ได้แก่ 1) บริษัท ทิฟฟานีโชว์ พัทยา จำกัด 2) บริษัท อัลคาซาร์ จำกัด 3) บริษัท โคลอสเซียมโชว์ พัทยา จำกัด

ผลการศึกษาพบว่าโรงละครคาบaretต์ ในเมืองพัทยา เกิดขึ้นจากการแสดงในสถานบันเทิงยามราตรีเฉพาะกลุ่มชายรักเพศเดียวกัน (บาร์เกย์) ในช่วงประมาณพ.ศ. 2518 โดยการแสดงดังกล่าวมีลักษณะเด่นคือใช้ผู้แสดงชายทั้งหมดแต่งตัวเป็นผู้หญิง และเลียนแบบการร้องเพลง (ลิปซิงก์) ของศิลปินนักร้องหญิงที่มีชื่อเสียงเรียกนักแสดงเหล่านี้ว่า แดรกควีน (Drag Queen) ต่อมาเมืองพัทยา ซึ่งขณะนั้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในช่วงกำลังเจริญเติบโต การแสดงจึงได้พัฒนาเป็นการแสดงในโรงละคร และเริ่มใช้นักแสดงที่เป็นกะเทย โดยให้ความสำคัญกับการแสดงของนักแสดงหญิง หรือที่เรียกว่า “นางโชว์” โดยเฉพาะในตำแหน่งนักแสดงนำ (ตัวร้อง) ซึ่งถือว่ามีสำคัญต่อกิจการเป็นอย่างมาก นิยามในการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการขายคือ “การแสดงของผู้ชายสวย” รูปแบบการแสดงที่สำคัญของนางโชว์ คือการลิปซิงก์ และการออกลีลาท่าทาง ประกอบท่วงทำนองของเพลงที่ใช้ประกอบ (ส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศเช่น อังกฤษ จีน รัสเซีย เกาหลี อินเดีย) เพื่อสร้างให้ผู้ชมเชื่อว่าผู้แสดงเป็นผู้หญิงที่กำลังขับร้องบทเพลงดังกล่าว อีกทั้งสร้างความตระการตาด้วยเครื่องแต่งกาย ฉาก และแสง ประกอบการแสดง

การรักษาคุณภาพและมาตรฐานของการแสดงในโรงละครคาบaretต์ ผู้วิจัยเห็นว่าสถานประกอบการควรปลูกจิตสำนึกความรักในวิชาชีพการเป็นนักแสดง เพราะนางโชว์ หรือนักแสดงหญิงในการแสดงคาบaretต์ถือเป็นหัวใจสำคัญของการแสดง ดังนั้นนางโชว์ที่ดีจึงควรมีครบทั้งความงามของรูปร่างหน้าตา ทักษะด้านการแสดง และความรักในอาชีพการแสดง จะเป็นการรักษาคุณภาพ และพัฒนาศักยภาพนักแสดงในโรงละครคาบaretต์อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การแสดงคาบaretต์

¹ นักศึกษาปริญญาเอก คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Abstract

This research study about the performances at cabaret theater in Pattaya, Banglamung, Chonburi province. The objectives of this research are to study about history of Cabaret theater in Pattaya and the uniqueness of the performances of Cabaret theater in Pattaya. This is a qualitative research. Composed of document researches, interviews and observations. The study focused on 3 cabaret theaters in Pattaya 1) Tiffany Show Pattaya Co., Ltd. 2) Alcazar Co., Ltd. 3) Colosseum Pattaya Co., Ltd.

The research found that the cabaret theater in Pattaya originated from the show at the night time, specifically for gay bars in 1970s. The show characterized by use all male actors get dress up as women and imitate the singing (Lips Sync) of the famous female singer. Actors who performed the show were called as Drag Queen. Afterward, Pattaya City, where the tourism industry was in the period of prosperous. The show has developed into a show in the theater and start using transgender women as actors. They also prioritized to be the main actors and lead the show called “Nang Show” (transgender actress’s role in cabaret theatre). This is very important to the tourism business. The definition of public relations promotion is “Beautiful Man Show”. The major part of the performance are lips syncing and the dancing with gestures that along with melody and rhythm of the music (mainly from foreign music such as English, Chinese, Russian, Korean, Indian). To make the audience believe that the performer is a woman singing the song. They also fascinate the audience with costume, scene and lighting in the performance too.

To maintaining the quality and standards of performances in the cabaret theater. The researcher found that the theatre should cultivate the love in profession as being an actress. Because “Nang Show” (transgender actress’s role in cabaret show) are the most important of the show. If they completed with beauty, good show skills and full of love in their acting career or profession. The cabaret theatre industry will sustainability maintain the good quality and also continuing in development of performer’s potential.

Keywords: Cabaret Show

บทนำ

การแสดงคาบารेट์ หรือคาบารेट์โชว์ เป็นการแสดงรูปแบบใหม่ที่กำเนิดขึ้นในประเทศไทย และเริ่มปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนเมื่อประมาณปี พ.ศ.2518 ที่เมืองพัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี คาบารेट์ (Cabaret) ในความเข้าใจที่เป็นสากล อาจมีความหมายที่ต่างไปจากการแสดงที่ปรากฏในประเทศไทย กล่าวคือใช้เรียกรูปแบบความบันเทิงที่เน้นกิจกรรมของผู้ชมที่มีรับประทานอาหารมีค้ำ หรือเน้นการบริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในร้านอาหารหรือไนต์คลับที่มีเวทีสำหรับการแสดง (เรื่องฟ้า บุราคร, 2550, 22) ไม่มีการเต้นรำของผู้ชม แต่มักจะนั่งอยู่ที่โต๊ะของตน การแสดงมักเริ่มจากมีพิธีกรขึ้นมาแนะนำรายการ ส่วนรูปแบบการแสดงมีความหลากหลาย ไม่ได้เฉพาะเจาะจง ในแถบยุโรปรูปแบบการแสดงจะเหมาะกับผู้ชมที่เป็นผู้ใหญ่ ในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีการแสดงเปลื้องผ้า ตลก และการแสดงร่วมกันระหว่างนักร้องเดี่ยวกับนักเปียโน และหนึ่งในรูปแบบการแสดงที่สอดคล้องกับการแสดงคาบารेट์โชว์ที่ปรากฏในประเทศไทย คือการแสดงผู้ชายแต่งเป็นผู้หญิง แดรกโชว์ (drag show) เป็นการแสดงที่เกิดขึ้นจากพวกแดรกควีน (Drag Queen) สำหรับการแสดงคาบารेट์ตามความเข้าใจของสังคมไทยคือ การแสดงโดยกลุ่มบุคคลเพศชายที่มีความหลากหลายทางเพศ (เกย์ กะเทย) ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญของการแสดงคือ การลิปซิงก์ (lip-synch) ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวอวัยวะที่ใช้ในการเปล่งเสียง ให้เสมือนเป็นผู้ขับร้องจริง สอดคล้องกับเสียงร้องในบทเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง (หงสรรพ แจ่มจรัส, สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2560) การแสดงมีทั้งแสดงเดี่ยว และแสดงประกอบระบำมวลหมู่ มีการแบ่งบทบาททางเพศออกเป็นนักแสดงหญิง (เรียกว่า “นางโชว์”) และนักแสดงชาย (เรียกว่า “นายโชว์” ปัจจุบันไม่นิยมเรียกแล้ว) เน้นให้ความสำคัญที่นักแสดงหญิง โดยเฉพาะนักแสดงนำหญิง ตัวร้อง) มีรูปแบบการเคลื่อนไหวร่างกาย (การเต้น) ที่สอดคล้องกับท่วงทำนองเพลง หรือสกุลงของเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง

แม้การแสดงคาบารेट์ที่เกิดขึ้นที่เมืองพัทยาจะเกิดขึ้นประมาณ 40 ปี แต่จากประวัติศาสตร์นาฏศิลป์ การละครของไทย การใช้นักแสดงชายแสดงในบทบาทผู้หญิง หรือเรียกว่าพฤติกรรมการข้ามเพศ ของบุคคลเพศชาย (จากชายกลายเป็นหญิง) เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน โดยทั่วไปในวัฒนธรรมโบราณ หลายพื้นที่ ซึ่งเป็นสังคมปิตาธิปไตย หรือชายเป็นใหญ่ ผู้หญิงถูกเบียดขับออกจากพื้นที่ทางสังคม ด้วยการให้เหตุผลที่หลากหลายตามแนวความคิดแบบชายเป็นใหญ่ ซึ่งให้ความสำคัญต่อผู้ชายมากกว่าผู้หญิง เช่น ด้านคติความเชื่อ การเมืองการปกครอง จารีตประเพณี รวมทั้งลักษณะทางร่างกาย โดยเฉพาะเรื่องประจำเดือนของเพศหญิง ซึ่งส่งผลให้บางช่วงเวลาของผู้หญิงไม่สามารถประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเต็มกำลัง เมื่อสังคมได้แบ่งแยกผู้หญิงออกด้วยนานาเหตุผล จนเหลือเฉพาะผู้ชาย และกลายเป็นสังคมแบบชายล้วน ซึ่งบางส่วนต้องทำหน้าที่บางอย่างทดแทนผู้หญิง ในด้านนาฏกรรมก็เช่นกัน เมื่อกลายเป็นสังคมแบบชายล้วน ผู้ชายส่วนหนึ่งต้องสวมบทบาทเพศหญิง นาฏกรรมไทยในอดีตพบว่ามักใช้นักแสดงชายล้วน หรือหญิงล้วน ไม่นิยมแสดงแบบชายจริงหญิงแท้ ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นการแสดงแบบชายล้วน เพราะละครที่แสดงโดยผู้หญิงถือเป็นสิ่งต้องห้ามของสามัญชน เปรียบเสมือนเป็นเครื่องราชูปโภคอย่างหนึ่ง มิให้ผู้ใดทำเทียม ละคร

ผู้หญิงมีไว้เพื่อเป็นเครื่องบันเทิงในราชสำนัก และแสดงในราชพิธี ในพระราชานิเวศน์ และในงานสำคัญ (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2543) จึงเป็นปัจจัยหนึ่งทำให้การแสดงประเภทอื่นต้องให้ผู้ชายในการแสดงทั้งบทบาทชายและหญิง เช่น โขน โนราห์ ละครชาตรี ละครนอก ลิเก ละครดึกดำบรรพ์

การเกิดขึ้นของรูปแบบการแสดงคาบารัตโซวในเมืองไทย ได้ปรากฏขึ้นภายหลัง พ.ศ. 2499 เนื่องจากการยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ.2452 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ได้นำเอาความคิดตะวันตกมาใช้กับสังคมไทยโดยลอกกฎหมายโซโดมีที่ลงโทษบุคคลที่มีพฤติกรรมรักเพศเดียวกัน และรักสองเพศใส่ไว้ในกฎหมายไทย แต่ระบุโทษไม่รุนแรงเท่ากฎหมายทางตะวันตก จากนั้นผู้ที่มีพฤติกรรมข้ามเพศและรักเพศเดียวกันก็ค่อย ๆ ปรากฏตัวในพื้นที่สาธารณะ อย่างไรก็ตามพฤติกรรมข้ามเพศหรือกะเทยมีอยู่ในสังคมไทยมานานแล้ว แต่การแสดงอัตลักษณ์เกย์สมัยใหม่เพิ่งเกิดขึ้นในช่วงทศวรรษ พ.ศ. 2503-2513 เห็นได้จากการเกิดขึ้นของบาร์เกย์ในกรุงเทพฯ และในคอลัมน์ของโก๋ปากน้ำที่ตอบจดหมายให้กับกะเทยและคนรักเพศเดียวกัน (นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ, 2555, 14)

การแสดงคาบารัตโซวในโรงละครได้กำเนิดขึ้นและมีพัฒนาการมาถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลายาวนานกว่า 40 ปี เป็นการแสดงที่กลายเป็นที่นิยมของชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเมืองไทย โดยเฉพาะชาวจีน พิจารณาได้จากการเดินทางมาเที่ยวเป็นหมู่คณะของชาวจีน หากมาเที่ยวที่เมืองพัทยาจะมีการระบุรายการท่องเที่ยวในครั้งนั้น ว่าจะต้องชมการแสดงคาบารัตโซวเป็นลำดับต้น ๆ (ปริมิตร บุตรศรี, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2560) และนางโซว นักแสดงหญิงในการแสดงคาบารัตโซวได้กลายเป็นหนึ่งในภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาในปัจจุบัน

ดังนั้นการศึกษานี้จะเป็นส่วนหนึ่งขององค์ความรู้ด้านพัฒนาการ และรูปแบบของนาฏกรรมไทยที่เป็นการแสดงซึ่งมีการพัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเมืองไทย จนกลายเป็นที่รู้จักในระดับนานาชาติ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

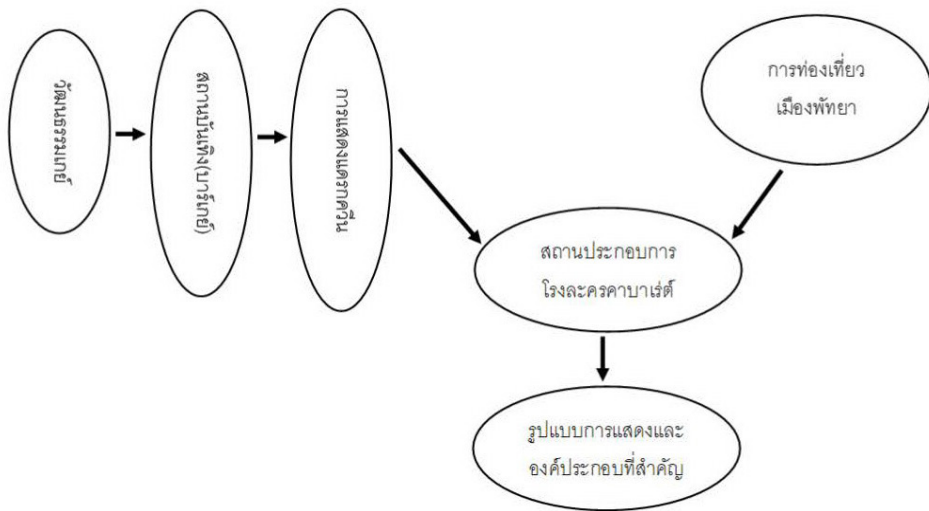
1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของการแสดงในโรงละครคาบารัตโซวของเมืองพัทยา
2. ศึกษารูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญของการแสดงในโรงละครคาบารัตโซวของเมืองพัทยา

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

1. ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดสถานประกอบการโรงละครคาบารัตโซว ซึ่งแยกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือวัฒนธรรมเกย์ในเมืองไทย ภายหลังพ.ศ. 2499 ทำให้เกิดสถานบันเทิงยามราตรีเฉพาะกลุ่มชายรักเพศเดียวกัน (บาร์เกย์) และเกิดการแสดงคาบารัตโซวของกลุ่มบุคคลที่เรียกว่า “แดรคควีน” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่พิเศษภายในร้าน อีกส่วนคืออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเมืองพัทยาที่กำลังเติบโตขึ้น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักระดับนานาชาติ

2. รูปแบบการแสดงประกอบด้วยองค์ประกอบที่สร้างความสนใจแก่ผู้ชม โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวนานาชาติ ได้แก่ นักแสดง (นางโซว) เครื่องแต่งกาย เพลง ฉากแสงและเทคนิคพิเศษ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาการแสดงในโรงละครคาบaretโชว์ ในพื้นที่เมืองพัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ซึ่งประกอบด้วยสถานประกอบการ 3 แห่ง ได้แก่ 1) บริษัท ทีฟฟานีโชว์ พัทยา จำกัด 2) บริษัท อัลคาซาร์ จำกัด 3) บริษัทโคลอสเซียมโชว์ พัทยา จำกัด ซึ่งเป็นโรงละครที่มีขนาดใหญ่สามารถรองรับผู้ชมได้ 800 คนขึ้นไป

ขอบเขตด้านเวลา

ศึกษาความเป็นมาของการแสดงคาบaretที่พัฒนาจนกระทั่งเป็นการแสดงในโรงละคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 -2560

นิยามศัพท์เฉพาะ

คำศัพท์	ความหมาย
การแสดงคาบaret	ตามความเข้าใจของสังคมไทยคือการแสดงโดยบุคคลเพศชาย ที่มีความหลากหลายทางเพศ แต่งกายข้ามเพศ หรือตรงข้ามกับเพศโดยกำเนิดของตน (กะเทย สาวประเภทสอง) เพื่อทำการแสดง โดยเน้นการลิปซิงก์ (lip-synch) ประกอบการเคลื่อนไหวร่างกายในรูปแบบต่าง ๆ ให้สอดคล้องเสมือนเป็นผู้ร้องเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง
นางโชว์	คือนักแสดงฝ่ายหญิงในการแสดงคาบaret ทำการแสดงโดยบุคคลเพศชายที่มีพฤติกรรมข้ามเพศ (กะเทย สาวประเภทสอง) เพื่อสวมบทบาทผู้หญิงที่มีความหมายครอบคลุมนักแสดงหญิง 2 ส่วน ได้แก่ ตัวร้อง และลูกคู่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยใช้การพรรณนาเชิงวิเคราะห์ในการอธิบายข้อมูลส่วนต่าง ๆ ซึ่งการศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. การค้นคว้าทางเอกสาร (วรรณกรรม) จากแหล่งข้อมูลต่าง
2. ศึกษาจากการสังเกตการณ์ และชมการแสดงคาบาเร่ต์โชว์

การสังเกตการณ์ การปฏิบัติงานและการแสดงคาบาเร่ต์โชว์ของบริษัททิฟฟานีโชว์ พัทยา จำกัด

การสังเกตการณ์ การปฏิบัติงานและการแสดงคาบาเร่ต์โชว์ของบริษัท อัลคาซ่าโชว์ พัทยา จำกัด

การสังเกตการณ์ การปฏิบัติงานและการแสดงคาบาเร่ต์โชว์ของบริษัทโคลอสเซียมโชว์ พัทยา จำกัด

3. ศึกษาจากการสัมภาษณ์ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการแสดงคาบาเร่ต์โชว์ ดังนี้
 1. นักแสดง และอดีตนักแสดง
 2. ผู้ควบคุมและออกแบบการแสดง
 3. ผู้ออกแบบและผลิตเครื่องแต่งกายสำหรับการแสดงคาบาเร่ต์โชว์
 4. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจโรงละครคาบาเร่ต์โชว์

ผลการศึกษา

ความเป็นมาของการแสดงในโรงละครคาบาเร่ต์

การแสดงคาบาเร่ต์ในโรงละครที่ปรากฏในปัจจุบันนี้ เมื่อสืบค้นย้อนไปในอดีต จะพบว่ากลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบและพัฒนาการของการแสดงประเภทนี้ คือกลุ่มบุคคลเพศชายที่มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งชายที่มีพฤติกรรมรักเพศเดียวกัน และชายที่มีพฤติกรรมข้ามเพศ (เกย์ กะเทย สาวประเภทสอง) โดยเริ่มต้นจากวัฒนธรรมเกย์ที่เริ่มปรากฏชัดในกรุงเทพมหานคร ภายหลังจาก พ.ศ. 2499 ซึ่งมีกรยกเลิกกฎหมายที่ยึดตามประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ที่บัญญัติขึ้นใน พ.ศ. 2452 โดยมีเนื้อหาที่ระบุถึงโทษของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งพฤติกรรมรักเพศเดียวกัน และ พฤติกรรมข้ามเพศ กฎหมายนี้ได้บังคับใช้เพียงช่วงเวลาอันสั้น (47 ปี ตั้งแต่พ.ศ. 2455 – 2499) ภายหลังยกเลิกกฎหมายนี้ บุคคลเพศชายในกลุ่มความหลากหลายทางเพศเริ่มแสดงตนในพื้นที่สาธารณะ และในพื้นที่เฉพาะกลุ่มบุคคล เช่น ในบาร์เกย์ หรือไนต์คลับเฉพาะกลุ่มเกย์ เป็นต้น (นพนธ์ ด้วงวิเศษ, 2555,14) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมเกย์เริ่มเด่นชัดในสังคมไทย และกิจการสถานบันเทิงเฉพาะกลุ่มของความหลากหลายทางเพศก็ได้เริ่มก่อกำเนิดขึ้นเช่นกัน และบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการสร้างรูปแบบการแสดงคาบาเร่ต์ในประเทศไทย คือ นายวิชัย เลิศฤทธิ์เรืองศิลป์

นายวิชัย เลิศฤทธิ์เรืองศิลป์ (คุณอั้งตี) เป็นเจ้าของกิจการบาร์ทีวลิป (บาร์เกย์) ตั้งอยู่บริเวณซอยคอนแวนต์ ถนนสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร (ประมาณ พ.ศ. 2517) นายวิชัยได้ร่วมเข้าชมการแสดงของคณะ Paper Doll นักแสดงชายที่แสดงเป็นผู้หญิงจากประเทศฟิลิปปิน มาทำการแสดง ณ โรงแรมดุสิตธานี (กรุงเทพมหานคร) รูปแบบการแสดงครั้งนั้นเป็นการแสดงที่เรียกว่า แตรกโชว์ ผู้แสดงมีการลิปซิงค์และเต้นตามบทเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง การแสดงครั้งนั้นถือเป็นความแปลกใหม่ เป็นที่สนใจและกล่าวถึงของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในกรุงเทพมหานคร นายวิชัยได้จดจำและนำรูปแบบดังกล่าวมาทำการแสดง ภายหลังได้นำออกแสดงในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ในบาร์ทีวลิปของตน ในขณะเดียวกันผู้ที่ได้ชมการแสดงในครั้งนั้น ต่างก็ได้รับแรงบันดาลใจ มีความต้องการและหาโอกาสสร้างการแสดงในรูปแบบที่ได้พบเห็น จากนั้นนายวิชัยได้ย้ายมาเปิดกิจการที่เมืองพัทยา โดยใช้ชื่อว่า “บาร์ทีฟานี” ตั้งอยู่บริเวณอาคารสยามเบย์ชอร์ แพลมบารีฮาย ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี (พัทยาใต้) ได้นำการแสดงแตรกโชว์ มาสร้างความบันเทิงให้ลูกค้าที่มาเที่ยวในร้าน การแสดงในระยะแรก ถือเป็นการแสดงในลักษณะสมัครเล่น ทำการแสดงเฉพาะในวันหยุดสุดสัปดาห์ หรือโอกาสพิเศษต่าง ๆ การแสดงเน้นสร้างความตลก และเสียงหัวเราะให้ผู้ชม (เซาวดี โทวัยยะกุล, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2559)

ในด้านพื้นที่เมืองพัทยา ที่แต่เดิมเป็นเมืองติดชายฝั่งทะเล ในอดีตชุมชนในพื้นที่นี้จึงประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก ต่อมาในยุคสงครามเวียดนาม พ.ศ.2505 -2518 รัฐบาลไทยได้อนุญาตให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครพนม จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุดรธานี จังหวัดอุบลราชธานี อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น อำเภอนาคู จังหวัดนครสวรรค์ และพื้นที่อุตะเถา เขตติดต่อระหว่าง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง กับอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี การเข้ามาของกองทหารอเมริกันทำให้เกิดสถานบันเทิงรูปแบบ ไนต์คลับ บาร์อะโกโก้ ในเขตที่มีฐานทัพตั้งอยู่เพื่อให้ทหารอเมริกันใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจระหว่างสงคราม (ยูวี โชคสวนทรัพย์, 2554) จากหมู่บ้านประมงริมทะเลเปลี่ยนแปลงเป็นสถานที่รองรับทหารอเมริกันที่เว้นว่างจากการทำสงครามและเข้ามาพักผ่อนบริเวณชายหาดพัทยา ดังนั้นธุรกิจบริการต่าง ๆ จึงเริ่มมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะบริเวณพัทยาใต้ ซึ่งมีการใช้ประโยชน์ที่ดินค่อนข้างหนาแน่น อีกทั้งเป็นแหล่งรวมของสถานบริการ และสถานบันเทิงยามราตรีที่ใหญ่ที่สุดในเมืองพัทยา ทำให้สภาพเศรษฐกิจในพื้นที่เติบโตขึ้นอย่างมาก และได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ (พรทิพย์ ปิยะกมลรัตน์, 2556)

ภาพที่ 1 การแสดงของทิฟฟานีโชว์ พัทยา ในสมัยเริ่มแรก

ที่มา: เซาวดี โทวัยยะกุล

จากภาพเป็นการแสดงประกอบเพลง Sweet Transvestite (สวีท ทรานส์เวสไทท์) นำแสดงโดยนายเซาวดี โทวัยยะกุล (สวมชุดสีดำนั่งอยู่ที่เก้าอี้ในภาพ) เป็นการแสดงในสมัยที่ทิฟฟานีเป็นบาร์เน้นการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตั้งอยู่บริเวณแหลมบาลีฮาย เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

นายวิชัย เลิศฤทธิ์เรืองศิลป์ ได้ใช้การแสดงคาบาเรต์โชว์เพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับกิจการบาร์ของตนเรื่อยมา ส่วนใหญ่เป็นการเลียนแบบศิลปินนักร้องหญิงที่มีชื่อเสียงในขณะนั้น ต่อมาช่วงที่ชาวจีนนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวที่เมืองพัทยา การแสดงของบาร์แห่งนี้ก็กลายเป็นที่ดึงดูดของนักท่องเที่ยวชาวจีน จึงเริ่มมีการต่อเติมสถานที่ให้สามารถรองรับผู้ชมที่มีปริมาณมากขึ้นอีกทั้งมีการปรับปรุงแบบการแสดงให้น่าสนใจยิ่งขึ้น ด้วยการเพิ่มฉากหลังให้มีสีสันมากยิ่งขึ้น มีม่านสำหรับปิดเปิดระหว่างการแสดงเริ่มต้น และจบการแสดง เพิ่มนักเต้นหรือระบำเข้าประกอบการขับร้องของนักแสดงหลัก (ชัชวิษญ์ ใจหาญ, 2559, 34) ต่อมา พ.ศ. 2523 ที่ตั้งของกิจการดังกล่าวเริ่มเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางของลูกค้า ที่มีจำนวนมากขึ้น จึงได้ย้ายกิจการมาอยู่บริเวณพัทยาเหนือ และนายสุธรรม พันธุ์ศักดิ์ ได้ร่วมลงทุนในกิจการดังกล่าวด้วย มีการสร้างโรงละครที่สามารถรองรับผู้ชมได้ 500-700 ที่นั่ง มีการลงทุนด้านองค์ประกอบการแสดงเช่นเวที ฉาก แสง เสียง และเครื่องแต่งกายที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น กิจการดำเนินมาถึง พ.ศ. 2543 จึงมีการขยายขนาดโรงละครอีกครั้ง เพื่อให้สามารถรองรับผู้ชมได้มากขึ้น (1,000-1,200 ที่นั่ง) ภายใต้การบริหารงานโดยนางสาวอลิสรา พันธุ์ศักดิ์ อีกทั้งมีการลงทุนด้านการแสดงให้มีรูปแบบที่ทันสมัยยิ่งขึ้น โดยยึดมาตรฐานที่เป็นระดับนานาชาติ และดำเนินกิจการมาถึงปัจจุบัน จนกลายเป็นแบรนด์อิมเมจ (Brand Image) หรือภาพลักษณ์

ของการท่องเที่ยวเมืองพัทยา (เปรมปรีดา ปราโมช ณ อยุธยา, 2547, 99) ทิฟฟานี ไชว์ เป็นที่รู้จัก และได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั่วโลก และได้รับการขนานนามว่า “แม่แบบแห่งคาบารีต์ไทย” (The Original Transvestite Cabaret)

ระหว่างวิวัฒนาการของการแสดงคาบารีต์ไชว์ จากจุดเริ่มต้นถึงปัจจุบัน ของบริษัททิฟฟานี ไชว์ รวมระยะเวลามากกว่า 40 ปี (2518 - 2559) เป็นนาฏกรรมที่เกิดขึ้นควบคู่กระแสการยอมรับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ กล่าวคือ บุคคลที่มีรสนิยมแบบชายรักเพศเดียวกัน และยังคงเลือกใช้ภาพลักษณ์แบบผู้ชาย (เกย์) หรือบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและร่างกายให้กลายเป็นเพศหญิง เลือกใช้ภาพลักษณ์แบบผู้หญิง (กะเทย หรือ สาวประเภทสอง)

ระยะเริ่มแรกนักแสดงในการแสดงคาบารีต์ไชว์ เป็นบุคคลเพศชายที่มีพฤติกรรมข้ามเพศ จากชายเป็นหญิงเฉพาะเพื่อทำการแสดง ซึ่งอาจเรียกบุคคลกลุ่มนี้ว่า “แดรกควีน” (Drag Queen) ถือเป็น การข้ามเพศแบบเฉพาะกิจ ส่วนการดำเนินชีวิตประจำวันยังคงครองภาพลักษณ์แบบผู้ชาย แต่ส่วนใหญ่ยังมีรสนิยมแบบชายรักเพศเดียวกัน ต่อมาเป็นช่วงที่สังคมเริ่มเปิดกว้างยอมรับบุคคลที่มีลักษณะไม่ตรงกับเพศ โดยกำเนิด อีกทั้งวิทยาการด้านการแพทย์เริ่มพัฒนา เพื่อตอบสนองให้บุคคลเพศชายสามารถเปลี่ยนแปลงร่างกายของตนให้เหมือนผู้หญิงได้มากขึ้นเป็นลำดับ ดังนั้นนางไชว์จึงเริ่มถูกใช้เรียกในกลุ่มบุคคลเพศชายที่เลือกครองภาพลักษณ์แบบผู้หญิง (กะเทย สาวประเภทสอง) ซึ่งถือเป็น การข้ามเพศแบบถาวร โดยแสดงพฤติกรรมแบบผู้หญิงทั้งเมื่ออยู่ในการแสดงและในชีวิตประจำวัน เมื่อเปรียบเทียบลักษณะผู้แสดงทั้ง 2 กลุ่มนี้ การข้ามเพศแบบถาวร มีลักษณะเสมือนผู้หญิงจริงมากกว่าการข้ามเพศแบบชั่วคราว ดังนั้นกะเทยหรือสาวประเภทสองจึงครองอาชีพนางไชว์ควบคู่กับวิวัฒนาการของรูปแบบการแสดงคาบารีต์ไชว์มาจนถึงปัจจุบัน

นอกจากการแสดงคาบารีต์ไชว์ในโรงละครของทิฟฟานีไชว์ ยังปรากฏสถานประกอบการประเภทเดียวกัน เกิดขึ้นในเมืองพัทยา ได้แก่โรงละครของบริษัทอัลคาซ่า จำกัด และ บริษัทโคลอสเซียมไชว์ พัทยา จำกัด โดยมีที่มาดังนี้

บริษัท อัลคาซ่า จำกัด หรือที่รู้จักกันในนาม อัลคาซ่า คาบารีต์ ก่อตั้งโดย นายโสภณ เพ็ชรตระกูล เปิดแสดงครั้งแรกเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2524 ตั้งอยู่บริเวณ พัทยาเหนือ เป็นโรงละครที่สามารถจุผู้ชมได้เพียง 350 ที่นั่ง และมีนักแสดงชายและกะเทยกลุ่มเล็กๆ พร้อมทีมงานประมาณ 100 คน ซึ่งไม่สามารถรองรับการมาเยือนของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้อย่างเต็มที่ จึงได้มีการสร้างโรงละครแห่งใหม่ขึ้นที่บริเวณถนนพญาสายสอง ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี (โรงละครปัจจุบัน) ซึ่งสามารถรองรับผู้ชมได้มากกว่า 1,200 คน เปิดทำการแสดงเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2533 ซึ่งมีการพัฒนารูปแบบขององค์ประกอบการแสดง เช่น ระบบฉาก แสงสี เสียง และเวทีที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น (เสรี กรเมืองคุณ, สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2560)

บริษัท โคลอสเซียมไชว์พัทยา จำกัด ตั้งอยู่บนถนนเทพประสิทธิ์ ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี (เมืองพัทยา) ก่อตั้งโดยการรวมตัวของกลุ่มนักธุรกิจ ซึ่งมีนายประดิษฐ์ โชนแจ่ม เป็นประธานกรรมการบริหาร สถานประกอบการแห่งนี้สร้างความดึงดูดใจนักท่องเที่ยว โดยนำรูปแบบสถาปัตยกรรม โคลอสเซียม (สิ่งมหัศจรรย์ของโลก) ที่เมืองโรม ประเทศอิตาลี มาเป็นแนวคิดในการออกแบบอาคารและ

โรงละคร ซึ่งสามารถรองรับผู้ชมได้ 1,100 -1,300 คน เปิดแสดงครั้งแรกเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2556 โดยรูปแบบการแสดงเน้นนักแสดงนางโชว์ (กะเทย หรือสาวประเภทสอง) และด้วยขนาดของโรงละครที่มีเวทีขนาดใหญ่ จุดเด่นของการแสดงจึงอยู่ที่การแปรแถวของระบำประกอบการแสดง แต่ยังคงให้ความสำคัญกับนักแสดงนำฝ่ายหญิง (ตัวร้อง) ควบคู่กัน (มนตรี สัจเจริญ, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2560)

การแสดงของโรงละครทั้ง 3 แห่งในเมืองพัทยา เป็นส่วนหนึ่ง ที่สร้างความดึงดูดให้ชาวต่างชาติมาท่องเที่ยวในเมืองพัทยา เช่น จีน อินเดีย เวียดนาม เกาหลี รัสเซีย ซึ่งในแต่ละปีมีจำนวนนักท่องเที่ยวรวมแล้ว ไม่นต่ำกว่า 2,000,000 คน ซึ่งถือเป็นผู้ชมจำนวนมาก หากเปรียบเทียบกับการแสดงประเภทอื่นอีกทั้งทั่วประเทศไทยมีโรงละครคาบареต์เกิดขึ้นอีกหลายแห่ง เช่น กรุงเทพมหานคร ได้แก่ 1) คาลิปโซ คาบारे 2) โกลด์นโดม คาบारेโตว์ 3) แมมโบ้ คาบारेโตว์ จังหวัดภูเก็ต ได้แก่ 1) ไชมอน คาบारेโตว์ ภูเก็ต 2) ไชมอน สตาร์ โชว์ ภูเก็ต 3) แอปไฟร์ไดท์ คาบारेโตว์ ภูเก็ต และจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ มิราเคิล คาบारेโตว์ เชียงใหม่ สถานประกอบการเหล่านี้ ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลด้านรูปแบบการแสดงจากโรงละครในเมืองพัทยาทั้งสิ้น และด้วยสถานประกอบการที่เกิดขึ้นจำนวนมาก จึงเป็นต้นเหตุให้เกิดการแข่งขันทางธุรกิจ และส่งผลให้เกิดการพัฒนา รูปแบบการแสดงให้มีความทันสมัย ทั้งด้านฉากแสง เสียง เครื่องแต่งกาย และความงามและความสามารถของผู้แสดง (นางโชว์) ดังนั้นการแสดงคาบारेโตว์จึงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสนิยม ซึ่งสถานประกอบการโรงละครคาบारेโตว์ ทั้ง 3 แห่งในเมืองพัทยา มีจุดร่วมในการสร้างผลงานการแสดง โดยเน้นองค์ประกอบที่สำคัญของการแสดง ได้แก่ นักแสดง (นางโชว์) เพลงประกอบ เครื่องแต่งกาย ฉาก แสงและเทคนิคพิเศษ

องค์ประกอบสำคัญในการแสดง

นักแสดง

นักแสดงในการแสดงของโรงละครคาบारेโตว์ ทุกคนต้องเป็นบุคคลเพศชายโดยกำเนิด โดยสามารถจำแนกออกเป็น 2 ส่วน ตามบทบาทในการแสดง คือ

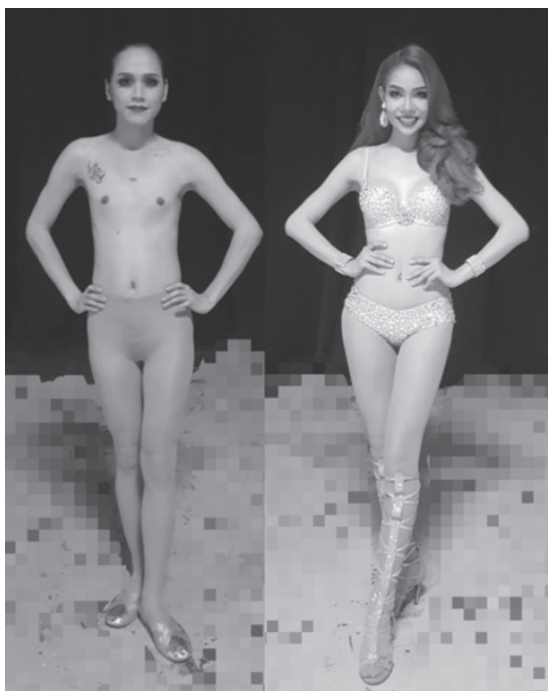
1. นักแสดงฝ่ายหญิง หรือเรียกว่า “นางโชว์” แบ่งออกเป็น นักแสดงประกอบฝ่ายหญิง (ลูกคู่) และนักแสดงนำฝ่ายหญิง (ตัวร้อง) เป็นบุคคลเพศชายโดยกำเนิด แต่เลือกครองภาพลักษณ์แบบผู้หญิงหรือเรียกว่า “กะเทย” หรือ “สาวประเภทสอง”

2. นักแสดงฝ่ายชายเป็นผู้ที่ครองภาพลักษณ์ความเป็นชาย ส่วนใหญ่มีหน้าที่เต้นประกอบเพื่อสร้างความโดดเด่นให้กับนักแสดงนำ หรือเรียกว่านักแสดงประกอบฝ่ายชาย (ลูกคู่) ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มความหลากหลายทางเพศ (ชายรักเพศเดียวกัน)

ความสำคัญของผู้แสดงอยู่ที่นางโชว์ หรือนักแสดงหญิง ด้วยจุดสนใจของการแสดงประเภทนี้คือ “ผู้ชายสวย” (ปรมินทร์ บุตรศรี, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2560) ดังนั้นสถานประกอบการแต่ละแห่งจึงต้องมีกระบวนการผลิตนักแสดงกะเทย ที่มีความงามเหมือนผู้หญิง และเปี่ยมล้นไปด้วยทักษะด้านการแสดง และสามารถใช้ลีลาท่าทางจูงใจผู้ชมให้เชื่อว่า ตนเองเป็นผู้หญิงที่กำลังขับขานบทเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงอย่างสนิทใจ

การได้มาซึ่งนักแสดง (นางโชว์) ที่มีความงามเสมือนผู้หญิงนั้น ส่วนหนึ่งเป็นแรงปรารถนาของผู้ประกอบอาชีพนางโชว์เอง และเป็นแรงสนับสนุนโดยสถานประกอบการ ซึ่งนักแสดงนางโชว์ที่มีภาพลักษณ์รูปร่างหน้าตาอันเป็นที่พึงประสงค์ตามกระแสนิยมนั้น จะต้องผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงตนเองหลายขั้นตอนด้วยกัน เริ่มจากการใช้ฮอร์โมนเพศหญิงเพื่อกดทับฮอร์โมนเพศชายในร่างกายที่จะเผยลักษณะเด่นของความเป็นชาย ซึ่งส่งผลให้ ผิว กล้ามเนื้อ หน้าอก และสะโพก มีลักษณะใกล้เคียงผู้หญิง จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการผ่าตัดศัลยกรรม แบ่งเป็นที่ใบหน้า ประกอบด้วย หน้าผาก จมูก แก้ม คาง ฯลฯ และที่ร่างกาย ประกอบด้วย หน้าอก สะโพก อวัยวะเพศ (หงสรรพ แจ่มจรัส, สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2560) ซึ่งไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับตามที่กล่าวมา ขึ้นอยู่ที่ความเหมาะสมของแต่ละบุคคล

ภาพที่ 2 นักแสดงหญิงที่ยังไม่ผ่านการศัลยกรรมและได้ทำศัลยกรรมแล้ว

ที่มา: ผู้วิจัย

จากภาพจะเห็นว่านักแสดงหญิงด้านขวาของภาพ มีลักษณะรูปร่างหน้าตาที่คล้ายผู้หญิงมากกว่าด้านซ้าย เพราะผ่านการทำศัลยกรรมบนใบหน้า และร่างกายแล้ว แต่นักแสดงฝั่งซ้ายของภาพก็มีลักษณะบางประการที่คล้ายผู้หญิง เช่น มีฐานหน้าอก ผิวพรรณ กล้ามเนื้อที่มีความเนียนเรียบ ซึ่งเกิดจากการใช้ฮอร์โมนเพศหญิง

สิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับผู้แสดง คือการแต่งหน้า แม้นางโชว์จะผ่านการคัดเลือกจนมีความงามเสมือนผู้หญิงแล้ว แต่การแต่งหน้ายังเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างความโดดเด่นให้นางโชว์เมื่ออยู่บนเวที ซึ่งมีหลักในการลดหรืออำพรางสัดส่วนบนใบหน้าที่แสดงออกถึงความเป็นชาย เช่น การแรเงาสวนประกอบของใบหน้าที่มีขนาดใหญ่เกินไป แลดูเล็กกลง แคบลง หรือบางลง เช่น จมูก หน้าผาก กรอบหน้า เป็นต้น

ภาพที่ 3 การแต่งหน้าของนักแสดงหญิง (นางโชว์)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากภาพจะพบว่าแม้ผู้แสดงจะผ่านการคัดเลือกใบหน้าแล้วแต่การแต่งหน้าได้ช่วยปกปิดโครงสร้างบนใบหน้าที่ยังมีความเป็นชาย อีกทั้งช่วยปกปิดร่องรอยการคัดเลือกที่ไม่แนบเนียน และสร้างความโดดเด่นเสมือนผู้หญิงให้แก่ใบหน้าผู้แสดง

นอกจากนี้นักแสดงยังต้องผ่านกระบวนการฝึกหัดทักษะการแสดง ได้แก่ การฟังกเพลงและดนตรี การเดิน การเต้น การเล่นละคร และทักษะเฉพาะของนักแสดงนำ (ตัวร้อง) คือ การลิปซิงก์ นักแสดงที่ดีควรมีความใส่ใจต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะเหล่านี้ ทั้งจากการฝึกหัดของสถานประกอบการ และจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะความสามารถด้านการแสดง มีส่วนสำคัญในการสร้างความโดดเด่นให้กับผู้แสดง อีกทั้งการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัวของนางโชว์ตัวร้อง ต้องอาศัยระยะเวลา และความหมั่นเพียรในการฝึกฝน ซึ่งผู้ที่ประสบความสำเร็จจะกลายเป็นจุดขายสำคัญของสถานประกอบการ หรือเรียกว่า “ดารา” หรือ “ดาว” ประจำโรงละคร เช่น

1. นายเอกรัฐ นิลพัฒน์ (เป็อบ อารยา)
นักแสดงที่เป็นดาราเด่นของบริษัททิฟฟานีโซว์ พัทยา จำกัด
2. นายกิตติพล สิงห์วิจารณ์ (บอยไม่ตี๋ม)
อดีตนักแสดงที่เคยเป็นดาราเด่นของ บริษัท อัลคาซาร์ จำกัด
3. นายชลกร สิทธิปัญญา (ลินดา)
นักแสดงที่กำลังขึ้นเป็นดาราเด่นของบริษัทโคลอสเซียมโซว์ พัทยา จำกัด

เพลงประกอบการแสดง

จุดเด่นของเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง ส่วนใหญ่เป็นเพลงภาษาต่างประเทศ และต้องมีเนื้อร้องสำหรับนักแสดงนำ (ตัวร้อง) ซึ่งต้องออกท่าทางในการลิปซิงก์ให้สัมพันธ์กับเสียงร้อง เสมือนเป็นการร้องเพลงจริง ดังนั้นลักษณะของเพลงที่ใช้ประกอบจึงต้องพิจารณาจาก 2 ส่วน ส่วนแรกคือ ทำนองและจังหวะดนตรี ต้องมีท่วงทำนองที่ไพเราะจดจำง่าย และเร้าอารมณ์ อีกทั้งควรมีการเน้นจังหวะหนักเบาที่หลากหลาย เพื่อเสริมการออกลีลาของตัวร้องที่ต้องสัมพันธ์กับการเน้นจังหวะของดนตรี หรือที่เรียกว่า “เก็บจังหวะ” (กิตติพล สิงห์วิจารณ์, สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2560) และอีกส่วนหนึ่งคือ เสียงร้อง เพลงที่ใช้ประกอบการแสดงต้องมีเสียงร้องที่เป็นการใช้พลังเสียง หรือเทคนิคการร้องที่ทรงพลัง มีความต่างของเสียงสูงต่ำอยู่บ้าง เพราะจะช่วยให้การลิปซิงก์ที่เป็นการขยับริมฝีปากแบบเกินจริง ดูแนบเนียนสมจริงยิ่งขึ้น หรือที่เรียกว่า “เข้าปาก” (หงสธร แจ่มจำรัส, สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2560) ลักษณะเด่นอีกประการของเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงในโรงละครคาบареต์ คือมีความหลากหลายของเชื้อชาติ เช่น จีน อินเดีย เกาหลี รัสเซีย เวียดนาม ซึ่งล้วนแต่เป็นกลุ่มลูกค้าหลักของธุรกิจโรงละครคาบареต์ โดยหลักในการเลือกเพลง คือ ควรเป็นเพลงที่เป็นที่รู้จักหรือนิยมของชาตินั้น ๆ (ประมินทร์ บุตรศรี, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2560)

เครื่องแต่งกายประกอบการแสดง

เครื่องแต่งกายของการแสดงในโรงละครคาบारेต์ มีลักษณะเด่นอยู่ที่เครื่องแต่งกายของนักแสดงหญิง ทั้งลูกคู่ และ ตัวร้อง โดยมีการออกแบบให้มีความสำคัญความลดหลั่นกัน ทั้งด้านโครงสร้างและรายละเอียด แต่จะต้องเน้นให้ผู้แสดงมีบุคลิกภาพที่ดี และรูปร่างที่คล้ายผู้หญิง ดังนั้นหน้าที่ของเครื่องแต่งกายจึงต้องเสริมส่วนขาด พรางส่วนเกิน ของผู้แสดงซึ่งเป็นกะเทย และยังคงมีโครงสร้างร่างกายบางส่วนแบบผู้ชาย ให้แลดูเป็นรูปร่างแบบผู้หญิงที่มีส่วนโค้ง ส่วนเว้า ชวนจับตามอง ซึ่งเป็นการสร้างเสน่ห์ดึงดูดผู้ชมในอีกมิติหนึ่ง (นพรัตน์ อุปละ, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2560) เอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายในการแสดงคาบारेต์ คือสัดส่วนที่มีขนาดใหญ่เกินความเป็นจริง มีการประดับตกแต่งเพื่อให้เกิดแววประกายสะท้อนแสงด้วยเพชร เลื่อม และเน้นให้ดูหรูหราด้วยขนนก อีกทั้งมีการสวมเครื่องประดับศีรษะขนาดใหญ่ (Headdress) มีการออกแบบที่ทันต่อกระแสนิยม ในวงการเครื่องแต่งกาย มีการนำเอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายประจำชาติต่าง ๆ ตามเพลงที่ใช้ประกอบมาออกแบบประยุกต์ให้เหมาะสมกับรูปแบบการแสดงในโรงละคร

ภาพที่ 4 การแสดงของทิฟฟานีโชว์ พัทยา

ที่มา: บริษัททิฟฟานีโชว์ พัทยา จำกัด (ออนไลน์). (2560). สืบค้นจาก : http://www.imgrum.org/user/tiffanysshowpattaya/297944310/1322524355997905724_297944310

จากภาพเป็นการแสดงชุดทิฟฟานีเฟอลี่ (Tiffany Follie) ซึ่งเป็นการแสดงชุดสุดท้ายในรายการการแสดงของทิฟฟานีโชว์ พัทยา โดยการแสดงชุดนี้ใช้นักแสดงนำ 2 คน ซึ่งอยู่แถวหน้าสุดของภาพ ด้านซ้ายคือ นายเอกรัตน์ นิลพัฒน์ และด้านขวาคือ นายเฉลิมชัย อุตวงศ์ จะเห็นว่าเครื่องแต่งกายของนักแสดงทั้งสอง สร้างบุคลิกที่งามสง่าให้ผู้สวมใส่ มีการตกแต่งด้วยวัสดุเรืองแสง และขนนกตามลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายประกอบการแสดงคาบาเร่ต์ที่ได้กล่าวไว้แล้วในเบื้องต้น

ฉาก แสง และเทคนิคพิเศษ

การออกแบบฉากเป็นไปตามแนวคิดของการแสดง ซึ่งส่วนใหญ่จะสัมพันธ์กับเนื้อหาของเพลงที่ใช้ประกอบ ฉากประกอบการแสดงโดยทั่วไปมักต้องแสดงถึงความอลังการของสถานที่ ที่การแสดงกล่าวถึง มีทั้งฉากประเภทสมจริง และฉากประเภทจินตนาการ หากพิจารณาจากฉากประกอบการแสดงในโรงละครทั้ง 3 แห่งในพัทยา จะพบว่า การแสดงของบริษัททิฟฟานีโชว์ พัทยา จำกัด มักเป็นฉากประเภทจินตนาการ ประกอบกับการประดับตกแต่งด้วยหลอดไฟประเภทต่าง ๆ และมีการหมุนเวียนขึ้นส่วนของฉากบางชิ้นหลายรอบในรายการแสดง ส่วน บริษัท อัลคาซาร์ จำกัด และ บริษัท โคลอสเซียมโชว์ พัทยา จำกัด มักใช้ฉากประกอบการแสดงประเภทสมจริง มีการเชื่อมต่อการแสดงหลายชุดเข้าด้วยกันด้วยการเปิดปิดม่าน และแสดงด้านหน้าม่าน เพื่อถ่วงเวลาในการเปลี่ยนฉาก ฉากประกอบการแสดงส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานที่

ในต่างแดน ตามเพลงที่ใช้ประกอบ เช่น จีน อินเดีย เกาหลี เป็นต้น ปัจจุบันได้มีการนำจอ LED มาเป็นส่วนประกอบของฉากในการแสดง ซึ่งสะดวกต่อการเปลี่ยนฉาก เพราะสั่งการโดยคอมพิวเตอร์ สามารถสร้างภาพกราฟฟิกได้ง่ายกว่าการผลิตเป็นชิ้นส่วนลอยตัว แต่ด้วยจอ LED มีความสว่างมาก และส่วนใหญ่ถูกจัดวางไว้ด้านหลังนักแสดง จึงสร้างปัญหา ทำให้นักแสดงหน้ามืด วิธีการแก้ไข คือการติดตั้งระบบแสงเพิ่มขึ้น

ระบบแสงส่วนมากได้พัฒนาตามเทคโนโลยีในปัจจุบัน การออกแบบเป็นไปเพื่อสร้างบรรยากาศตามแนวคิดของการแสดง แต่สิ่งที่จำเป็นที่สุดในการจัดแสงสำหรับการแสดงในโรงละคร คาบาเร่ต์ คือต้องมีแสงส่องสว่างสำหรับนางโชว์ตัวร้อง ซึ่งต้องเคลื่อนไหวไปมาหลายตำแหน่งบนเวที จึงมักใช้ไฟประเภทโฟลโลไลท์ (Follow Light) ในการตามส่องสว่างให้นักแสดงที่เป็นตัวร้อง และเป็นการสร้างความโดดเด่นให้ตัวร้อง

เทคนิคพิเศษที่มีการนำมาใช้ในการแสดงคาบาเร่ต์ ที่ปรากฏ ได้แก่ ระบบสลิงยกฉาก ระบบสลิงสำหรับการลอยตัวของนักแสดง ระบบไฮดรอลิกยกพื้นเวที ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถูกนำมาใช้เพื่อสร้างมิติที่แปลกใหม่บนเวทีการแสดง และบางครั้งใช้เพื่อสร้างความโดดเด่นให้นักแสดงนำ เช่นการเปิดตัวนักแสดงนำ (ตัวร้อง) โดยใช้การยกไฮดรอลิกให้สูงลอยขึ้นทำให้นักแสดงนำ (ตัวร้อง) สูงและโดดเด่นเหนือนักแสดงประกอบ

บทสรุป

รูปแบบการแสดงคาบาเร่ต์ได้ก่อตัวขึ้นประมาณ พ.ศ. 2518 ซึ่งเป็นช่วงที่วัฒนธรรมเกย์ในกรุงเทพมหานคร เริ่มปรากฏชัดขึ้น สังเกตได้จากการเกิดขึ้นของกิจการเกี่ยวกับสถานบันเทิงที่เป็นเฉพาะกลุ่มของชายรักเพศเดียวกัน หรือเกย์ นายวิชัย เลิศฤทธิ์เรืองศิลป์ (คุณอั้งตี) เป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้เกิดรูปแบบการแสดงคาบาเร่ต์ในโรงละคร โดยเริ่มต้นจากนำการแสดงคาบาเร่ต์ของ “แดรกควีน” เข้ามาสร้างสีสันในบาร์เกย์ ที่เป็นกิจการของตน ต่อมาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาเริ่มขยายตัว และเป็นที่ยอมรับทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติ นายวิชัยจึงได้ย้ายกิจการมาอยู่ที่เมืองพัทยาโดยใช้ชื่อว่าทิฟฟานี และใช้การแสดงคาบาเร่ต์ของแดรกควีนเพื่อดึงดูดความสนใจจากลูกค้าเช่นเดิม เมื่อกิจการเริ่มเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวต่างชาติจึงมีการขยายกิจการ เป็นการแสดงในโรงละคร และพัฒนาองค์ประกอบต่างๆ ในการแสดงให้สมบูรณ์แบบและทันสมัยยิ่งขึ้น และนักแสดงหญิง จากเดิมเป็นพวกแดรกควีน ที่ครองภาพลักษณ์ผู้ชายในชีวิตจริง และแต่งตัวเป็นผู้หญิงเฉพาะในการแสดง ค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นกะเทย หรือสาวประเภทสอง ที่ครองภาพลักษณ์แบบผู้หญิงทั้งในชีวิตจริงและบนเวทีการแสดง การแสดงประเภทนี้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก และในที่สุดคาบาเร่ต์โชว์ก็กลายเป็นแบรนด์อิมเมจ หรือหนึ่งในภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของเมืองพัทยา ทำให้สถานประกอบการโรงละครคาบาเร่ต์เกิดขึ้นในเมืองพัทยาอีกหลายแห่ง แต่ที่ปรากฏในปัจจุบันคือ บริษัท อัลคาซาร์ จำกัด และ บริษัทโคลอสเซียมโชว์ พัทยา จำกัด และเกิดการแข่งขันด้านธุรกิจขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของการแสดงเรื่อยมา

องค์ประกอบที่สำคัญของการแสดงในโรงละครคาบารีโต้ ได้แก่ นักแสดง โดยเฉพาะนักแสดงนำ ฝ่ายหญิง หรือนางโชว์ (ตัวร้อง) เพลงประกอบการแสดงควรเป็นเพลงที่มีเสียงร้อง และมีท่วงทำนองและจังหวะที่เล่าอารมณ์ เพลงประกอบการแสดงส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศ เช่น อังกฤษ จีน อินเดีย เกาหลี เวียดนาม รัสเซีย ซึ่งล้วนเป็นกลุ่มลูกค้าหลักที่เดินทางมาชมการแสดง คาบารีโต้ ในเมืองพัทยา ส่วนเครื่องแต่งกายที่ใช้ประกอบการแสดงนั้นต้องส่งเสริมรูปร่างและบุคลิกของนางโชว์ ให้สวยสง่า และเสมือนผู้หญิง โดยต้องช่วยปิดซ่อนส่วนเกิน และเสริมส่วนขาดให้ผู้แสดง เอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายในการแสดงคาบารีโต้คือมีขนาดใหญ่ มีเครื่องประดับศิระชะ และมีประดับตกแต่งด้วยแวววาว เพชร และขนนก เพื่อความหรูหราและสร้างความภูมิใจให้แก่ผู้ชมใส่ การออกแบบฉาก แสง และเทคนิคพิเศษประกอบการแสดงควรเป็นไปตามแนวคิดของการแสดง แต่ต้องส่งเสริมให้นักแสดงนำ (ตัวร้อง) โดดเด่น เพราะหัวใจสำคัญของการแสดงนี้ คือนางโชว์ที่เป็นนักแสดงนำ

จากการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ ผู้วิจัยพบว่านางโชว์ในตำแหน่งนักแสดงนำ (ตัวร้อง) โดยเฉพาะตัวร้องที่อยู่ในสถานะดาราดำเด่นของโรงละคร มีความสำคัญต่อธุรกิจโรงละครคาบารีโต้เป็นอย่างมาก เพราะต้องเป็นตัวแทนในการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการขาย บางครั้งเป็นตัวแทนที่บ่งบอกถึงคุณภาพมาตรฐานของสถานประกอบการ หรือที่เรียกว่าเป็นภาพลักษณ์ของโรงละคร ซึ่งนางโชว์ในตำแหน่งที่กล่าวมานี้ ต้องมีรูปร่างหน้าตาอันงดงาม ตรงกับกระแสความนิยม และต้องเต็มเปี่ยมไปด้วยทักษะด้านการแสดงอันซ้ำของ คุณสมบัติอีกประการหนึ่งที่นางโชว์ระดับนี้ควรมี คือจรรยาบรรณของนักแสดง ซึ่งประกอบไปด้วยความรักเคารพในวิชาชีพ และความรักในองค์กร ดังนั้นกระบวนการสร้างนางโชว์ที่เป็นนักแสดงนำ จึงควรปลูกฝังความรักโรอาชีพนักแสดงตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อประสิทธิภาพการพัฒนาบุคลากรนางโชว์ที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กิตติพล สิงห์วิจารณ์. อดีตนักแสดงนำของบริษัทอัลคาซ่า จำกัด. สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2560.
- ซ์พิชญ์ ใจหาญ. (2559). *คาบาเร่ต์ไทย: คณะทิฟฟานี โซว์ พัทยา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาการดนตรีและนาฏศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เขาวดี โท้วยะกุล. อดีตนักแสดงของบริษัททิฟฟานีโซว์ พัทยา จำกัด. สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2559
- นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. (2555). “พื้นที่ทางวัฒนธรรมของ “คนข้ามเพศ” และ “คนรักเพศเดียวกัน” ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.sac.or.th/databases/southeastasia/backend/resource/file/20160524-GenderInSEA-narupon.pdf>
- นพรัตน์ อุปละ. หัวหน้าส่วนงานเครื่องแต่งกาย บริษัทโคลอสเซียมโซว์ พัทยา จำกัด. สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2560
- ปรมินทร์ บุตรศรี. ผู้จัดการฝ่ายการตลาดบริษัทโคลอสเซียมโซว์ พัทยา จำกัด. สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2560.
- เปรมปรีดา ปราโมช ณ อยุธยา. (2547). *พลวัตภายใน: ลีลาชีวิตเรื่องเพศแบบกะเทย*. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์, 21(2).
- พรทิพย์ ปิยะกมลรัตน์. (2556). *สภาพแวดล้อมกับการพัฒนา : กรณีศึกษาย่านชายหาดพัทยาใต้* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มนตรี สัจเดวี. รองกรรมการผู้จัดการบริษัทโคลอสเซียมโซว์ พัทยา จำกัด. สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2560.
- ยุวรี โชคสวนทรัพย์. (2554). *กิจการสถานบันเทิงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2488-2545* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เรืองฟ้า บุราคร. (2550). *การสื่อสารกับการสร้างอัตลักษณ์ กะเทย ในพื้นที่คาบาเร่ต์โซว์*. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต, (สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2543). *วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยในกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2325-2477*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

เสรี กรเมืองคุณ. อดีตนักแสดงของบริษัทอัลคาซ่า จำกัด. สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2560

หงสธร แจ่มจรัส. ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายการแสดง. สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2560.